MUHAMMED BİN MUZAFFER BİN MÛSÂ EL-BAĞDÂDÎ

Hadîs âlimlerinin büyüklerinden. İsmi, Muhammed bin Muzaffer bin Mûsâ bin Îsâ bin Muhammed bin Abdullah bin Seleme bin İyâs olup, künyesi Ebü'l-Hüseyn el-Bezzâr'dır.

Samarrâlı olduğu bildirilen İbn-i Muzaffer 286 (m. 899)'da o zamanın büyük ilim merkezlerinden Bağdâd'da Muharrem ayında doğmuştur. 379 (m. 989) yılında Cemâzil-evvel ayında Cum'a günü öğleden sonra yine Bağdâd'da vefât etmiştir. Te'lîf etmiş olduğu çeşitli kitapları vardır. Eshâb-ı kiramdan İyâs İbni Seleme bin Ekvân'ın torunları ndandır.

İlk hadîs tahsiline onbeş yaşında başlayan İbn-i Muzaffer, Benân İbni Ahmed ed-Dekkâk, Kâsım bin Zekeriyyâ el-Mudarriz, Amr bin Hasen bin Nasr el-Halebî, Hâmid bin Muhammed bin Şuayb el-Belhî, Heysem bin Halef ed-Dûrî, Muhammed bin Cerîr et-Taberî, Abdullah bin Sâlih el-Bûhârî, Ahmed bin Hasen bin Abdülcebbâr es-Sûfî, Muhammed bin Muhammed El-Bagandî, Abdullah bin Muhammed el-Begâvî, Ebû Bekr bin Ebû Dâvûd, Yahyâ bin Muhammed bin Sa'îd ve Irak, Mısır, Cezîre ve Şam'da pekçok hadîs âliminden hadîs-i şerîf öğrendi. Bunun için çok dolaştı. Hadîs ilminde büyük âlim oldu. Pekçok hadîs-i şerîf topladı, onları yazdı ve hadîs ilminin en zor meselelerinde dahi ince bilgilere sâhib oldu.

Dâre Kutnî, İbn-i Şâhin Ebü'l-Feth bin Ebü'l-Feth bin Ebü'l-Fevâris, Mâlînî, Berkânî, Ebû Naîm, Hasen bin Muhammed bin el-Hallâl, Ali bin Muhsin, Abdülvehhâb bin Burhan, Ebû Muhammed el-Cevherî ve pek çok âlim de İbn-i Muzaffer'den hadîs öğrenmişlerdir.

Hatîb-i Bağdadî ve pekçok âlim onu sika (sağlam, güvenilir) bir râvi kabûl etmiş, rivâyet etmiş olduğu hadîs-i şeriflerin doğru olduğunu beyân etmişlerdir. Bunun delîllerinin başında gelen önemli husûs, pekçok büyük hadîs âliminin ondan hadîs-i şerîf yazmasıdır. Berkâni: "Dâre Kutnî, İbn-i Muzaffer'den binlerce hadîs yazdı" buyurmuştur.

İbn-i Ebü'l-Fevâris, İbn-i Muzaffer'e: "Bagandî"nin, İbn-i Zeyd Mugârî, Amr bin Âsım tarîkiyle rivâyet ettiği hadîsi biliyor musun?" dedi. İbn-i Muzaffer, "Ben öyle bir şey bilmiyorum" cevâbını verince, İbn-i Ebü'l-Fevâris "Sizin onun hadîslerini bildiğinizi zannediyordum" deyince, "Eğer Bagandî'nin, söylediğin râviler yoluyla rivâyet edilmiş olan bir hadîsi olsaydı, ezberimde olurdu. Bagandî'nin yüz hadîsini biliyorum, onların içinde böyle birşey yok" cevâbını verdi.

Büyük hadîs âlimi, hadîs ilmi kendisiyle mühürlenmiş olan Dâre Kutnî, İbn-i Muzaffer'e son derece hürmet eder ve

huzûrunda okuduğu hadîslerin isnadını (rivâyet eden zâtların isimlerini) okumazdı.

Son derece edebli ve hürmetkar olan İbn-i Muzaffer, âlimlere ve evliyâya, seyyidlere ve Eshâb-ı kiramın (radıyallahü anh) torunlarına çok hürmet ederdi. Şu misâl bunun en açık delîlidir. İbn-i Muzaffer, İbn-i Ma'rûf Kâdı'nın meclisinde otururken Ebü'l-Fadl Zührî çıkageldi. İbn-i Muzaffer hemen ayağa kalkıp yerine Ebü'l-Fadl Zührîyi oturttu. Sonra "Ey Kâdı (İbni Ma'rûf), bu zât Abdurrahmân bin Avf in (radıyallahü anh) torunlarındandır. Bu (Ebü'l-Fadl Zührî), muhaddisdir ve onun babaları, tâ Abdurrahmân bin Avfa kadar (radıyallahü anh) muhaddisdir. Bu zâtın babası bana şu hadîs-i şerîfi haber verdi. Dedesinden şu hadîs-i şerîf bana, ulaştı. Abdurrahmân bin Avfa kadar (radıyallahü anh) hiç bir dedesi yok ki, bize onun hadîsi ulaşmış olmasın" buyurdu.

Hâfızası çok kuvvetli olan İbn-i Muzaffer, hadîs hafızı olup, binlerce hadîs-i şerîfi ezberden okurdu. Kitap tasnif etmede yeni bir usûl ortaya koymuş ve bu usûlü, daha hayatında çevresinde kitap yazan kimseler tarafından ta'kib edilmiştir.

İbn-i Muzaffer'in Fedâil-ül-Abbâs (radıyallahü anh) adlı bir kitabı da vardır.

İbn-i Muzaffer, İmâm-ı a'zam vasıtasıyla rivâyet etti. İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe (radıyallahü anh), Süleymân bin Abdülmelik'e, namaz da teşehhüdde okunan "ettehıyyâtü"yü, bugünkü haliyle Peygamberimizin okuduğunu; A'meş, İbrâhîm Nehaî, Alkame vasıtasıyla Abdullah İbni Mes'ûd'un bunu rivâyet ettiğini, Abdullah İbni Mes'ûd da, Resûlullahın (aleyhisselâm) bu şekilde kendisine öğrettiğini haber verdi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tezkiret-ül-Huffâz cild-5, sh. 980

2) Târîh-i Bağdâd cild-3, sh. 262

3) El-A'lâm cild-7, sh. 104